

Národní ústav lidové kultury Strážnice

Expozice:

**Hudební nástroje v lidové
kultuře**

Číslo projektu CZ.06.3.33/0.0/0.0/16_026/0001705

Realizace: 2016 – 2021

Národní ústav lidové kultury Strážnice

Realizováno v rámci:

Integrovaného regionálního operačního programu, - 3. Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí, 21. výzva - Muzea

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Národní ústav lidové kultury

Národní ústav lidové kultury je státní příspěvkovou organizací, která je přímo řízena Ministerstvem kultury České republiky. Byl pověřen funkcí národního odborného pracoviště a zabývá se tedy tradiční a lidovou kulturou a péčí o ni na území celého našeho státu. Účel zřízení a předmět činnosti NÚLK vymezuje Zřizovací listina č. j. 18724/2008 ze dne 19. 12. 2008 (včetně pozdějších doplňků).

Podle Zřizovací listiny patří mezi základní úkoly ústavu mj. provádění výzkumu kulturního dědictví v oboru tradiční a lidové kultury, zpracování získaných dokladů, jejich uchovávání, zpracování, zveřejňování, organizování folklorních a vzdělávacích akcí, poskytování poradenských a informačních služeb pro všechny druhy folklorních aktivit v České republice.

Národní ústav lidové kultury

Sbírky hudebních nástrojů

Národní ústav lidové kultury se zpracování instrumentáře lidové kultury věnuje kontinuálně od svého vzniku, čemuž odpovídají dvě zdařilé velké expozice hudebních nástrojů (1963-1991 a 1993-2018) a obsáhlý fond hudebních nástrojů čítající více než 600 sbírkových předmětů.

NÁSTROJE VĚCHÁCH,
LIDOVÉ
HUDBY

NA MORAVĚ
A VE SLEZSKU

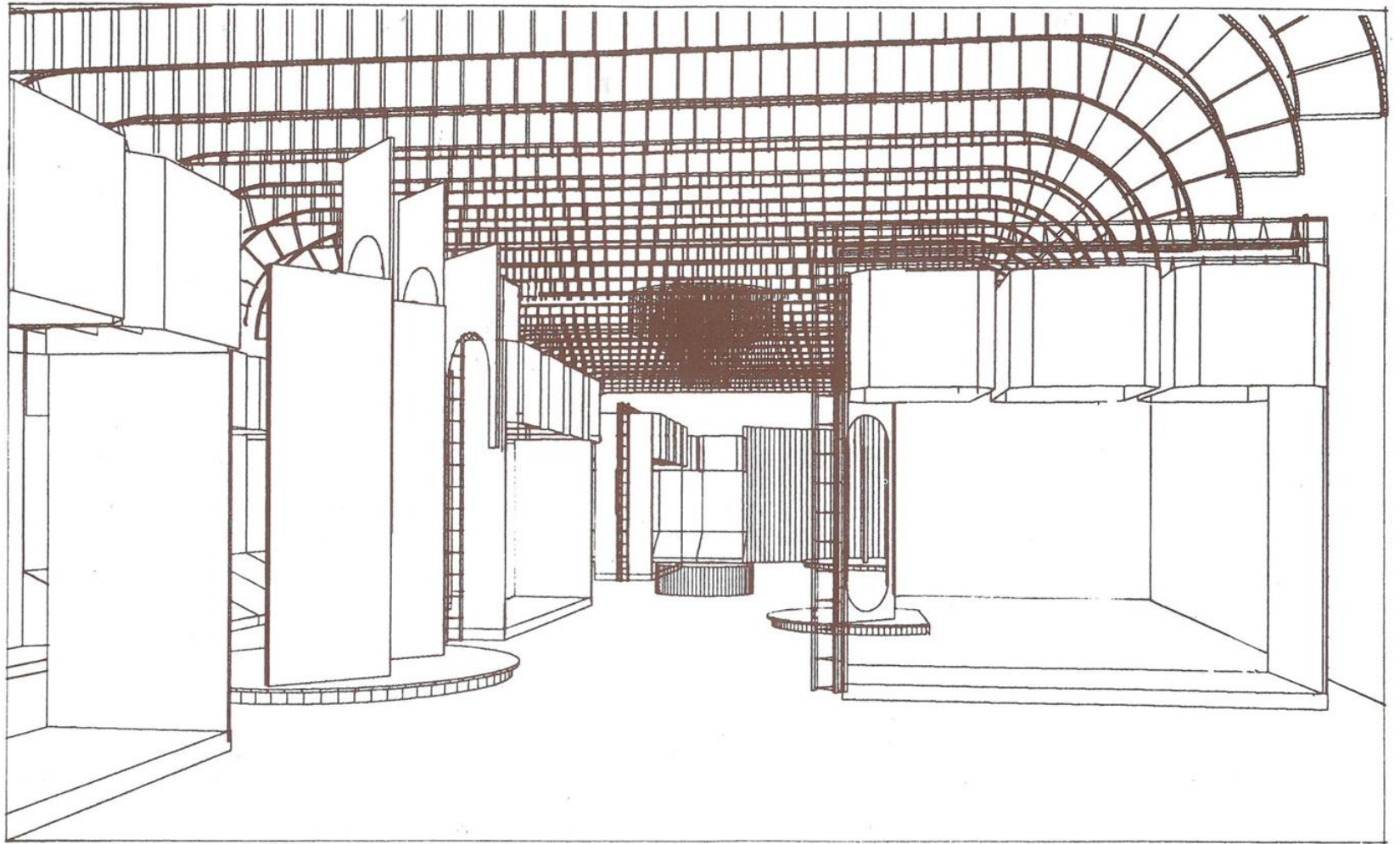
Autor libreta:

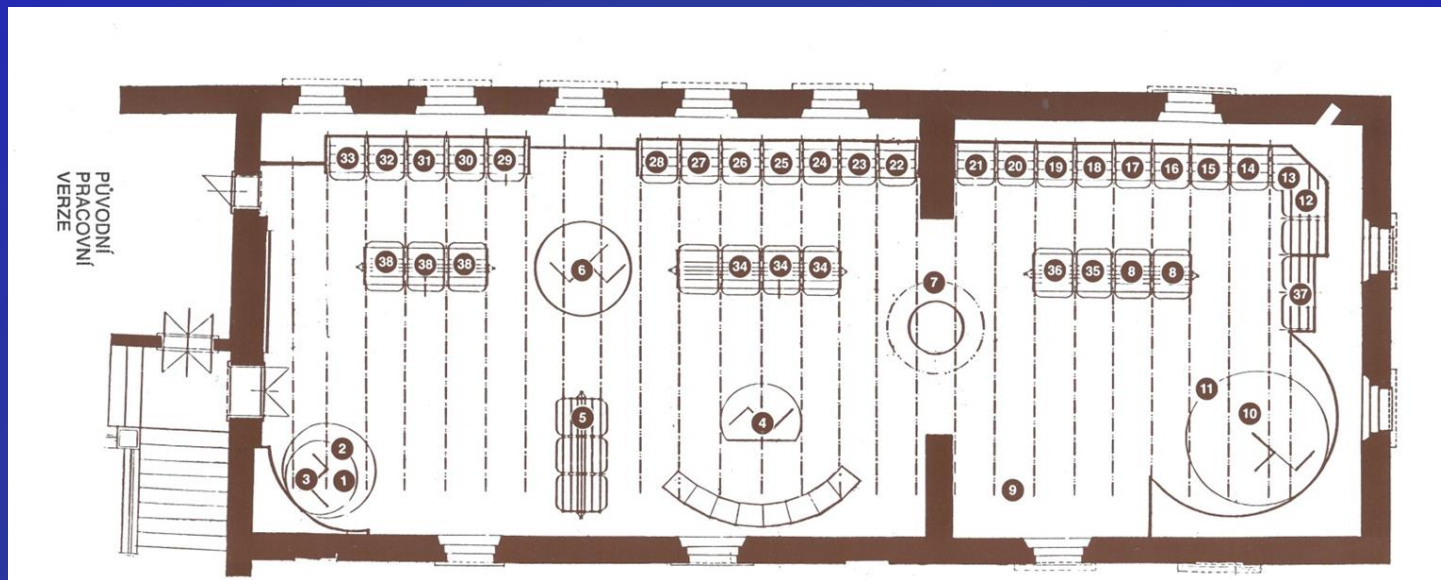
Doc. PhDr. Ludvík Kunz, Csc

PhDr. Vlasta Ondrůšová

- 1 VELKÁ KLEPADLA
- 2 ŘEHTAČE
- 3 KLEPAČKY
- 4 TROUBY
- 5 ROHY, MUŠLE
- 6 SMYČCE
- 7 ŽVONCE
- 8 MUZIKANTI JDOUCÍ SVĚTEM
- 9 VARHANY
- 10 CHÓR
- 11 DECHOVÁ HUDBA
- 12 MEMBRANOFONY
- 13 CHŘESTIDLA

- 14 FLÉTNY Z ROHOVINY
- 15 SYRINGY
- 16 FLÉTNY
- 17 FLÉTNY
- 18 FLÉTNY
- 19 OKARINY - SOUDKOVÉ FLÉTNY
- 20 DUDY
- 21 KYTARY
- 22 XYLOFONY

- 23 CIMBÁLY
- 24 CIMBÁLY
- 25 HARFY
- 26 NINĚRY
- 27 TRUMŠEJTY
- 28 HUSLE
- 29 HOUSLE
- 30 HOUSLE
- 31 BASY
- 32 BASY
- 33 BASY
- 34 TAMBURAŠI
- 35 ŠRAML
- 36 ŠTRAJCH
- 37 FAJÁNS
- 38 HUDBA PRO SEBE

Stav předchozí expozice

Poslední expozice vznikla v roce 1993. Přestože tehdy byla považována za moderní expozici, přece jenom její hodnota začala narážet na několik zásadních omezení, které v období 90. let nebylo možné technicky řešit, nebo nebyly považovány za potřebné.

1. Nebylo řešeno prachotěsné umístění exponátů. Vzhledem k povrchu nástrojů docházelo k postupnému poškozování povrchu a tím bylo potřeba vynakládat finance za nákladné čištění a restaurování.
2. Nebylo zajištěno stéle teplotní a vlhkostní klima potřebné obzvláště u hudebních nástrojů, jejichž části následně trpěly.
3. Expozice jako celek byla ozvučena pouze jednotným ozvučením. Nebylo tak možné návštěvníkovi spojit zvukový vjem s konkrétním nástrojem.
4. V expozici nebyly zakomponovány textové informace k jednotlivým nástrojům.
5. Neumožňovala aktualizaci informací na základě nových poznatku.
6. Začlenění nových přírůstků dovoľovala jen v omezené míře.

Stav uložení hudebních nástrojů před projektem

Hudební nástroje byly uloženy v hlavním depozitáři společně s ostatními sbírkovými předměty.

Hudební nástroje přitom vyžadují při dlouhodobém uložení specifický způsob ochrany.

Vedle prachotěsnosti, kterou depozitáře NÚLK zajišťují v dostatečné míře je hlavní problémem dodržení celoročně stabilní vlhkosti 45 – 60% a ustálené teploty během letních měsíců okolo 20°C a v zimním období nejméně 15°C.

Hudební nástroje

v lidové kultuře

NŮLK – ZÁMECKÁ GALERIE

www.nulk.cz

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

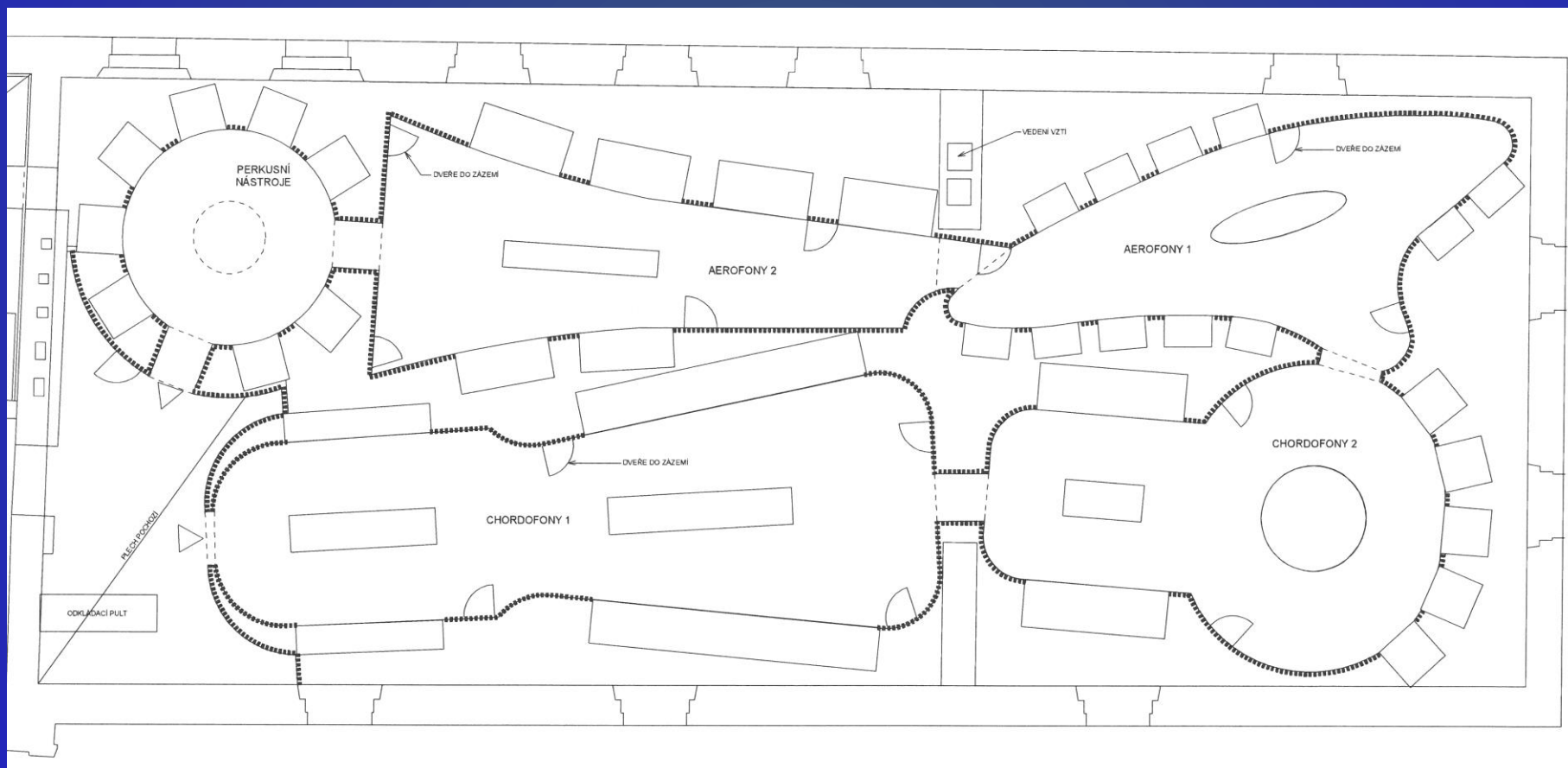
Nová expozice hudebních nástrojů

Idea návrhu

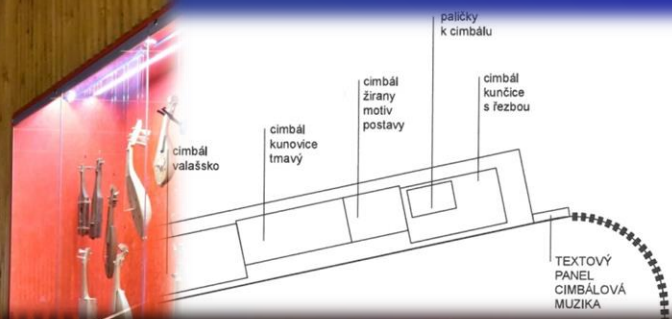
Hudební nástroj je zvláštní věc. Člověka nejdříve vábí jeho podivuhodně krásný tvar a charakteristický materiál. Přiblíží-li se, ucítí i jeho vůni. Vezme-li ho do ruky, zakusí jeho lehkost nebo tíhu a vnímá jeho teplo nebo chlad. Nástroj je pro nás čím dál tím víc neodolatelný a my toužíme slyšet jaké zvuky, zabarvení tato tajuplná věc vydává.

V expozici chceme zdůraznit tyto nádherné vlastnosti hudebních nástrojů, které díky lidovým výrobcům nabyly na zvláštní originalitě a jedinečnosti. V expozici uvidíme mnoho pozoruhodných a vzácných nástrojů, ale samozřejmě nebude možné vzít si je do ruky. V expozice bychom chtěli, aby návštěvník postupně procházel samostatnými akustickými prostory, které by reprezentují nástroje, které jsou v nich vystavovány. Chtěli bychom, aby získal pocit, že prochází jednotlivými nástroji, smyslově vnímal zjednodušený tvar a charakteristický materiál. V daném prostoru zní ambientní hudba hraná na příslušné hudební nástroje. Vybrané nástroje mají i svoji vlastní krátkou nahrávku spouštěnou do reproduktorů na blízký poslech. Chtěli bychom v lidech probudit emoce, které vyvolal první tón nově vyrobeného nástroje, směs překvapení a údivu nad nečekaným zážitkem. Prostor výstavy by byl zcela vyplněn nástroji a hudbou.

Prostor výstavy dělíme na několik intimnějších místností. Každá z místností je zasvěcena určitému typu hudebního nástroje a jemu je podřízeno její ztvárnění. Lamely místnosti vymezují typický tvar nástroje a návštěvník zažívá pocit, jako by sám vstupoval do jeho nitra, kde vzniká jeho zvuk. Tento pocit je podpořen i volbou materiálu a barvy lamel v jednotlivých místnostech. Do těchto lamelových stěn jsou vloženy vitríny s nástroji.

skripáckého basu

DŘEVĚNÉ LAMELY 40/80
MOŘENÉ LAKOVANÉ

skripáckého
basu

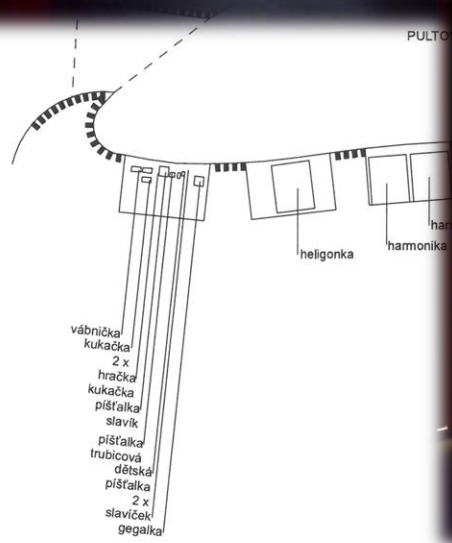

Ch

DŘEVĚNÉ DESKY ŠÍŘKA 40 mm
PŘÍDAVÉ BAREVNÝ NÁTĚR / ČERNÉ

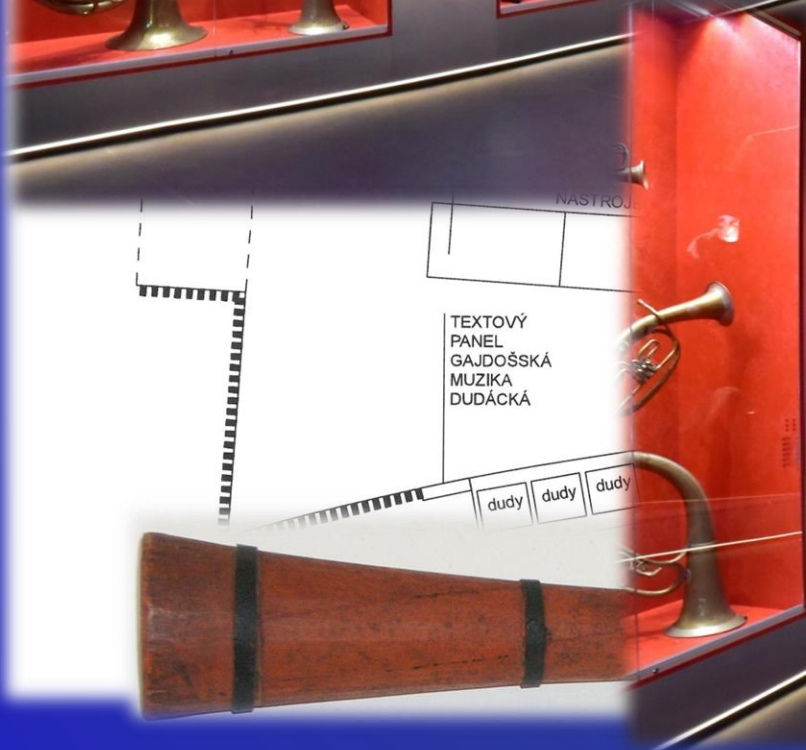

- trouba
- pastýřská
- trouba
- valašská
- trouba
- pastýřská
- trouba
- salašovka
- trouba
- pastýřská
- trouba
- pastýřská
- 2 x točená
- trouba
- dlabaná
- trouba
- plechová

roh lesní roh roh poštovský

Idiof

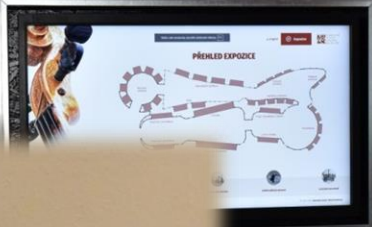
DŘEVĚNÉ DESKY ŠÍŘKA 40 mm
STŘÍDAVĚ BAREVNÝ NÁTĚR / ČERNÉ

bubínek
vřivky

řentec
5 pář
řentec
4 pář

ost

Zvolená forma umožňuje
užití plně uzavřených skříní
obklopujících prostor
vhodný pro cílené
workshopy v uzavřené
skupině do 20 osob.

Zázemí expozice

Zázemí expozice

Cíle očekávané od expozice

I) ve vztahu ke sbírkovým předmětům - je hlavním cílem zabezpečit takové podmínky pro jejich uchování (teplotní, vlhkostní, kamerový systém,...), aby bylo zamezeno jejich poškození

- Užití prachově uzavřených vitrín a skříní.
- Zajištění celoročně stálé teploty a vlhkosti prostřednictvím samostatné klimatizační jednotky u místě v prostoru nad expozicí.
- Pokrytí celé výstavní plochy kamerovým systémem a propojeným skrze vnitřní síť s vrátnicí.

Cíle očekávané od expozice

II) ve vztahu sbírkový předmět – návštěvník je cílem zpřístupnit a vhodným textovým, obrazovým a zvukovým komentářem doplnit větší množství sbírkových předmětů NÚLK.

- Zpřístupnění celého fondu a) prostřednictvím výstavní plochy; b) prostřednictvím vzdělávací místnosti
- Snadná aktualizace virtuální textové části dle nových poznatků a obměn exponátů.
- Začlenění fotografií, audiovizuálních a audio záznamů z dalších fondů NÚLK prostřednictvím virtuálního prostředí
- Umožnění bezbariérového přístupu do expozice

Cíle očekávané od expozice

III) ve vztahu k návštěvníkovi - je hlavním cílem rozšířit možné služby o tvorbu edukačních pořadů cíleně zaměřených na vybrané skupiny osob.

- Využití „příručního“ depozitáře pro vzdělávací akce.
- Programovatelnost virtuálního prostředí pro edukační účely a šíření informací prostřednictvím Wifi v celém prostoru expozice.
- Realizace různých tematických okruhů pro různé cílové skupiny prostřednictvím virtuálního prostředí přístupného z přístroje návštěvníka

Realizace

- 30.3.2016 Výzva k podání nabídky na Architektonické a výtvarné zpracování expozice. Vyhodnoceno 22.4.2016.
- 1.8.2016 Podána žádost v MS 2014+
- 25.4.2017 Rozhodnutí o poskytnutí dotace (Ministerstvo pro místní rozvoj)
- 31.5.2017 Rozhodnutí ministra kultury o poskytnutí dotace v celkové výši **13 177 261,00 Kč** (11 200 671,85 Kč ze strukturálních fondů EU a 1 976 589,15 Kč ze státního rozpočtu).
- Projekt byl původně rozdělen do dvou etap:
  - 1. etapa – Provedení stavebních prací
  - 2. etapa – Restaurování exponátů, virtuální prostředí,...

Realizace

- 2. 5. 2018 Vydáno stavební povolení č.j. MU/2331/2018-MICHZ/1/SP.
- Prosinec 2021 kolaudace expozice
- 1.5.2022 Otevření expozice veřejnosti
- 24.6.2022 Slavnostní vernisáž expozice v rámci MFF Strážnice 2022

Národní ústav lidové kultury

Děkuji za pozornost

**Vypracoval:
Mgr. Jiří Höhn
2022**

